Huszadik évfolyam. 162. szám. Kolozsvárt, kedd, julius 18. 1899.

Szerkesztői iroda:
Belmagyar-utcza végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megilletö közlemények czimzendők.

Az „Ellenzék" előfizetési dija:
Egész évre . . 16 forint. | Negyedévre . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. | Egy hóra . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33-ik szám.
Egy négyszög czentiméternyi tér ára **4** krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.
Reklám sora **1 forint.**
Bélyeg-illeték minden hirdetés után **30 kr.**

Hivatalos közlemények sora 5 forint.
Nyilttéri czikkek garmond sora után **20 kr.** fizetendő.

Eötvös Károly Nagyváradon.

Napok óta olvassuk a nagyváradi lapokban, hogy Eötvös Károly Nagyváradra készül, hogy ott előadást tartson az u. n. Dreyfus-ügyről. Ha közbe nem jött valami, a mi, Eötvös Károlyról lévén szó, a vonatról való lekésés vagy hirtelen megbetegedés már megszokott alakjaiban igen könnyen közbejöhetett — ugy Eötvös ur tegnap meg is tartotta előre hirdetett előadását.

Már most egész tisztelettel azt kérdezzük mi, hogy mi köze is van voltaképpen hazánk közéletének a Dreyfus-ügyhez és igy mi adhatja az impulsust Eötvös Károlynak arra, hogy előadást tartson erről a kinosan végtelen, de reánk való vonatkozásában egészen közönyös históriáról?

Azt, hogy egy esetleg ártatlanul elitélt ember sorsa provokálhatja a humanizmus érzését, nem akarjuk elvitatni. Söt azt is concedáljuk, hogy ennek a szerencsétlen ügynek fázisai olyan képet tártak fel a franczia vezérkarban uralkodó közszellemről és a soldateska tulhatalmas befolyása alatt csaknem züllésnek indult franczia közélet viszonyairól, a milyen sajnosan érinthette, de komolyan megdöbbenthette a köztársaság összes barátait.

És mégis azt hisszük, hogy ahhoz, hogy mi az u. n. Dreyfus-ügyet consideratiónk körébe vonva, közéletünkben, mint actualis kérdést pertractáljuk, az egyoldalu felfogás olyan tulcsapongására, a köteles tekinteteket szem elől tévesztő könnyelmüség oly mértékü megnyilatkozására van szükség, a mit csak a genialitás hóbortja teszen érthetővé.

Mert hisz' ha a humanizmus és a köztársasági eszme szempontjaiból is tekintjük ezt a dolgot: valamelyes tüntető állásfoglalásra még ezekből a szempontokból is ma van a legkevesebb ok. A humanizmus aggodalmait megnyugtathatja az a tény, hogy a franczia semmitőszék elrendelte Dreyfuss perének revisióját. És a köztársasági eszme barátai pedig szintén a megnyugvás érzületét merithetik annak a megujhodásnak a tényéből, a melyen a franczia köztársaság épen a Dreyfus-ügy alkalmából, az annyi felől támadt nehézségek, söt veszedelmek szerencsés leküzdésével keresztül ment.

Mi hát az ok, a mi Eötvöst Károlyt arra az annyi tenger félreértés elöidézésére alkalmas actióra indithatta, a melynek első mozzanata tegnap játszodott le Nagyváradon?!

Ugy tetszik nekünk, hogy erre a kérdésre megfelel részben már maga az a tény, hogy a nagy védő actiója kiindulási pontjául Nagyváradot választotta. Azt a várost, a melyet Beöthy Akos igen találóan *az orthodox liberalismus Mekkájának* nevezett volt el.

Nó hát a ki ismeri a faji solidaritásnak a Dreyfus-ügyben oly sok kitartással érvényesülő s az összes mozgató erők fölött folyton előtérben álló érzületét: az nem tekintheti egyszerü véletlennek azt a tényt, hogy Eötvösnek e szereplés szinterének megválasztásában épen Nagyváradra esett a tekintete.

Hát még a ki ismeri valamennyire a politikai kulisszák titkait és tudja, hogy a politikában jó formán teljesen isolalt Eötvös mindenfelé érintkezési pontokat keres, a melyeken a közélet egyes tényezőivel kontaktusba lépve, a siker némi reményével bonthatná ki azt a zászlót, a melynek jelszavait ma idegennek, érthetetlennek, kétértelmünek tartja a magyar politika.

Ennek a törekvésnek egyes körvonalait rég óta látjuk feltünedezni. Eötvös közéleti szereplésében. Persze egységes képet nem alkotnak e megszakitott körvonalak, de a logika utmutatása mellett mégis azt látjuk, hogy a „Nemzeti Szövetség"-gel Orosházán szónokló Eötvös Károly, a református egyházkerületi közgyülések bankettjein toasztozó és a Nagyváradon előadásozó Eötvössel együttesen mind ugyanazt a czélt szolgálják.

Keresik azt az archimedesi pontot, a melyből ki lehetne mozditani a politikai élet uj rendjét a sarkaiból.

Hogy megtalálják-e, az más kérdés, a melynek elejébe vágni nem akarunk. Annyit azonban mondunk, hogy a mily elismeréssel honoráljuk, ha Eötvös Károly programmot adva, választó kerületében Nagy-Körösön kitüzné és aztán városról-városra vinné az ő ma még magyarázatokra és felvilágositásokra bőven rá szoruló külön politikai álláspontja zászlóját, épen annyira aggodalom keltőnek, hogy ne mgndjuk: gyanusnak tartjuk, ha akármelyik magyar politikus az internationalis érzületek áradatában keresi azt azt az elemet, a mely az ő hajóját révbe segitheti. Meggondolatlan dolog ez ugy Zichy Nándornál, mint Eötvös Károlynál, nyilatkozzék akár a II. Ferdinánd szentté avatásának forczirozásában, akár a Dreyfus-ügy büntető pertraktátiójában.

A magyar politikus mindig találhat hazánk közviszonyaiban elég anyagot egy politikai actiora; lelkiismeretlenséggel határos, ha annak alapját akár a római Vatikánban, akár a párisi syndicatusnál keres.

Dr.

A hazai iparért.

Kolozsvár, julius 18.

Mindenesetre örvendetes jelenség, hogy ujabb időben országszerte a közvetlen érdekelt körök és szaktestületek komoly mozgalmat inditottak a hazai ipar pártolása iránt. Különösen az iparkamarák és ipar testületek körében észlelhetők ennek az üdvös mozgalomnak a hatásai, amenynyiben most már a gyakorlati élet követelményeinek megfelelő irányban kezd kialakulni az egészségesebb iparpolitika.

Ennek egyik tünetétől, az iparkamarának e nemü akciójától a szakkörök nagy eredményeket várnak.

Legujabban a temesvári kereskedelmi és iparkamara is behatóan foglalkozott e kérdéssel.

Vest Ede kamarai elnök tüzetes fölszolalásában ez ügy minden oldalát érintvén, a jelenlevők élénk helyeslése közt fejté ki azon szempontokat, melyek a szóban forgó kezdeményezésnél a kamarát vezérlendik. Felette érdekes előterjesztésének főbb vonásait következőkben ismertetjük: jóllehet hazánk mai általános viszonyai, de kivált a főjövedelmi ágat képviselő mezőgazdaság érdekei bennünket bármely elzárkozó politikától óva intenek, kétségkivül teljes jogosultsággal bir azon törekvés, hogy oly téren, a hol a belföldi ipar a fogyasztás igényeit teljesen kielégitheti, a hazai közönségnek a honi származással szemben ősidőktől táplált előitéletét eloszlassuk. A mai állapotok jellemzéseül be kell ismernünk, hogy a nagyközönség alig vagy épenséggel nem törődik a vásárolt czikk eredetével és teljesen figyelmen kivül hagyja, vajjon ugyanezen áru nem-e állittatik ugyanily vagy jobb minőségben, hason avagy még olcsóbb áron a belföldi ipar által elő. Söt a vásárlók nem jelentéktelen része tradiczionális előitélettel viseltetik honi származás iránt elannyira, hogy szemeiben nincs rosszabb ajánlás, mint ha valamely czikk magyar gyártmány.

Ha tehát a versenyképes és feljődő hazai iparnak segitségére óhajtunk lenni, első sorban a fogyasztó közönség széles rétegeihez kell fordulnunk azon kéréssel, hogy anyagi érdekeinek szemmeltartása mellett különböző élvezeti és használati czikkeinek beszerzése alkalmával a hazai készitményt előnyben részesitse, illetőleg üzleti vásárlásainál ilyet követeljen.

A temesvári kereskedelmi és iparkamara elnöksége, midőn ama javaslattal járul a teljes ülés elé, hogy müködési körének társadalmában a hazai ipar pártolása érdekében széleskörü erélyes mozgalom indittassék, nem akarja beérni kibocsátandó sablonos fölhivásokkal, hanem praktikus eszközök alkalmazásával egyrészt a közönségnek, másrészt a kereskedőknek módot kiván nyujtani az életképes magyar ipar támogatására. Az elnökség ehhez inditványozza, hogy a kamara

1. állandó propagandát létesitsen azon czélból, hogy a fogyasztók megfelelő buzditás kapcsán gyakorlati utmutatást is nyerjenek az irányban, hogy mely czikket állithatnak a beltermelés által már ez időszerint versenyképesen elő;

2. külön fölszólitást intézzen a kerület valamennyi jelentékenyebb iparosaihoz és vállalataihoz, melyben utalással a fennálló érdekközösségre, felhivja öket, hogy beszerzéseik alkalmával a hazai származást minden esetben előnyben részesitsék;

3. felhivást intézzen kerülete valamennyi tanintézetéhez azzal, hogy a hazai ipar érdekeinek védelmét különösen jelzett szempontból soha se szünjenek meg a növendékek lelkére kötni;

4. körlevélben szólitsa fel kerületeinek azon ipartelepeit, a melyek előállitási czikkei kereskedés tárgyait képezik, hogy készitményeiket a nyilvános ellenőrzés megkönnyitése czéljából saját érdekükben czégjelzésük mellett „Honi ipar" jelzéssel lássák el;

5. ezirányu határozatai és tényked ési hasonmozgalom inditása végett a társkamarákkal közöltessenek, illetve tudomásra hozassanak.

Az előterjesztett javaslatok egyhangu helyesléssel fogadtatván, azok keresztülvitelével az elnökség bizatott meg.

KÜLFÖLD.

A Dreyfus-ügy.

Páris, jul. 17.

Beaurepaire kijelenti, hogy kezei között van egy embernek a vallomása, a ki a *rennesi haditörvényszék előtt meg akar jelenni.* Az az ember leleplezte neki, hogy *Dreyfus* még 1894 előtt *egy idegen hatalom részére kémkedést üzött* és hogy összeköttetésben volt más hatalmaknak a kémjeivel is. Minthogy *Beaurepaire* bizalmatlankodott, irásban kérte ezeket az adatokat. Az iratot azonban lefoglalták és ő csak a másolatát kapta. Az illető személyiség biztositotta *Beaurepairet*, hogy az emlitett iratdarab eltünése óta *öt állandóan és élesen megfigyelik.*

A belgrádi merénylet.

Belgrád, jul. 17.

A fogságban levő radikális vezérférfiak nejeinek egy négytagu küldöttsége audienciára jelentkezett tegnap délelött *Sándor* királynál, hogy a házukra s a családtagokra nézve elrendelt felügyelet és bánásmód ellen tiltakozzanak, mert a rendőrség eljárása a brutálitással határos. A király *nem fogadta a küldöttséget.*

A női küldöttség erre Manzarov orosz követségi helyetteshez fordult, a kinek egy terjedelmes kérvényben panaszolják el bajaikat, egyuttal *Oroszország oltalmát kérik ki elfogott férjeik részére.*

Belgrád, jul. 17.

A belgrádi rendőrség tegnap este huszonegy, Ó-Szerbia, Maczedonia, Bosznia és Ausztria-Magyarország-beli munkást tartóztatott le és *kisértetett be a belgrádi vár börtöneibe.* A külföldi munkások szombat és vasárnap titkos összejövetelt tartottsk, melyen *Pelagics*, a nemrég elhunyt szerb szocziálista vezér tanait tárgyalták, melyeket a kormány forradalmiaknak tart. Az összes munkanélküli *külföldi munkásokat kiutasitották.* Az elfogott 21 külföldi munkást, ha börtönbüntetésöket kitöltik, szintén kiutasitják Szerbiából.

Belgrád, jul. 17.

Gruics Száva tábornok, Szerbia szentpétervári követe, a kit tudvalevőleg fölmentettek állásától és Belgrádba czitáltak, oroszországi barátainak tanácsára *egyelőre még Szent-Pétervárt marad.*

E hirrel szemben a Rosszija (Russzia) cz. orosz lap legutóbbi száma azt irja, hogy Gruics tábornok Belgrádba utazott, miután a hivatalos Oroszország biztositotta őt arról, hogy esetleges befogatása ellen — tiltakozni fog.

Zimony, julius 17.

Tegnap elfogták Petrovics Milán gimnáziumi tanárt, a kit a merényletben való részességgel gyanusitanak. — Radoszavjevics Szteva ujságírót kiutasitották Szerbiából állitólag azért, mert ujvidéki szerb lapokba izgató czikket irt.

Utazás keletre.

Évek óta rendezett utazásaimon szerzett tapasztalatok, főképen ez évi április május hóban rendezett Keleti társas utazásom fényes sikere által bátoritva, f. évi szeptember hóban ujból keletre indulandó, van szerencsém a közönség figyelmét felhivni uti tervemre, mely előnyös összeállitásánál, nagyságánál, az érintendő pontok rendkivüli érdekességénél, ugyszintén az egész utazás tartama alatt élvezendő kényelem és a legmagasabb igényeket kielégitő ellátásnál s az összes kiadásokat felölelő mérsékelt árnál

AZ „ELLENZÉK" TÁRCZÁJA.

1899. Julius 18.

Károlyi Gábor gr.

Süldő gyerek voltam, midőn először láttam Károlyi Gábort. Akkoriban bennem is tüzes, politikai szenvedélyek égtek, ha ujságot olvastam vagy feljutottam a képviselőház karzatára. Minden forr az ilyen gyerekben: a tudomány, a mit beléje töltenek, a barátság, a mi az iskola padjain szövődik a szerelem, a mi önkénytelenül mint egy édesbus álom nehezedik szivére. Tele voltam, mint minden kamasz idealizmussal és henczegéssel. Tüzes és zabolázatlan szélsőbali érzések hevitették szivemet gyülöletre és szeretetre. Mohón olvastam a történelmet és költőket, az utczán pedig társaimmal, ha kaputos emberek közeledtek, hangosan vágtuk egymás fejéhez az évszámokat és latin idézeteket, s latinul kérdeztem a városligetben sétáló Zichy Antaltól is, hogy hány óra van ilyenkor?

Ilyen voltam, midőn Károlyi Gábort először láttam. A városligetben szokott volt nejével egy kopott landauerban kocsikázni. Gyerekszemeimnek is feltünt az a végtelen szeretet, a mivel feleségén csüggött. Talán nem is szeretet az, annál valamivel több, a mikor két ember teljesen összeforr egymással. Már akkor nagyon megszerettem, mikor pedig hallottam egyetmást házasságának részleteiről, valami pietás-féle vett erőt rajtam. Vonzott ennek az egyéniségnek csillogó változatossága. Idealizmusa elragadott, gyermekdedsége, mozgékonysága meghóditott. Rendesen Hermann Ottóékkal találkoztak a Stefánia-uton. A kocsi ilyenkor megállott s a gyermekes Károlyi valóságos hanczurozást vitt végbe a lobogós sörényü tudóssal. Gyönyörrel néztem őket sokszor a távolból. Ebben az önkénytelen vonzódásban tükröződik Károlyi egyéniségének büvölő varázsa. Rokonlelkűek megértik egymást s a rokonlélekre hat a hasonlóság. A gyerekember lelki kontaktusba lép a gyerekes kedélyüvel.

Már régóta szerettem őt, midőn először jutottam be a képviselőház karzatára. A közigazgatás államositásának nagy obstrukciójában ismertem meg gr. Károlyit, mint közbeszólót és szónokot. A milyen zseniális volt, mint közbeszóló; épen olyan gyenge volt, mint szónok. Egyénisége nem türte a korlátokat. A közbeszólás a maga pillanatnyi erejével és rövidségével áttöri a korlátokat; a szónoklatnak épen ugy szüksége van keretekre, mint a folyónak partokra. Közbeszóló csak hirtelen vérmérsékletü lehet, a ki kérlelhetetlenül rombolja össze a müvészieseu felépitett beszédet.

A szónoknak határozott irányban, határozott czél felé kell haladnia, s tartózkodnia kell minden szökelléstől.

Károlyi Gábor nyugtalan volt, mint a kénesö. Folytonosan izgett mozgott, járt kelt és nem tudott nyugodtan egy beszédet hallgatni. Közbeszólásai vagy villámlottak és csiptek, vagy helyeseltek és elismertek. Mint szónok nem tudott kerekdeden és összefüggően szerkeszteni. Beszéde utolsó betüig kidolgozott volt, de kidolgozásában is egy nyugtalan, ideges természetet árult el. Megjegyzései ötletesek, gunyosak, de összefüggetlenek, s olykor bizarrok is voltak.

Ma is emlékemben él egy megjegyzése. Azt mondotta többek között, hogyha Magyarországon államositják a közigazgatást ugy, abban esetben, ha egy járvány elpusztitja az egész uralkodó házat: a királyt választani, a szolgabirót pedig kinevezni fogják. A sarkazmus csipőssége volt minden fegyvere. Az a fanatikus lelkesedés, melylyel elvein csüggött, nem engedte mindig a humor magaslatára, s legtöbbször csak epés és czinikus maradt. Beszédei nem is voltak egyebek, mint folytonos közbeszólások összefüggései, melyeknél nem hallotta, csak elképzelte az ellenfél szónoklását; a mint a drámai monolog is tulajdonképen dialog, melynél egy-egy személy beszélget — önmagával.

Károlyi Gábor, mint politikus és mint ember egyformán rokonszenves volt. Nem tudta megtagadni érzéseit, őszintén gyülölt és őszintén szeretett. Azok is, a kiket érzékenyen megcsipett, nem tudtak haragudni reá.

A közéletben épen ugy, mint magán életében szivének érzéseit szólaltatta meg és őszintesége, elveinek tisztasága, következetes betartása tiszteletet szerzett neki mindenütt. Mesés dolgokat beszéltek jó szivéről és arról a ragaszkodásról, melylyel jó emberein csüngött. Bohémsége, gyermekessége, szellemessége népszerüvé tette. Neve még növelte egyéniségének varázsát. Történelmi és arisztokratikus nagy név viselője volt és mégis sokban megtagadta, sokban pedig erőteljesebben fejezte ki kasztjának szellemét. Finom érzések, finom sziv vezették, s plebejus tüzzel küzdött még az élet nyomoruságaival s a poetikai élet exigentiáival. Nem a sablonok, hanem sziv hullámzásai vezették, s a küzdelmek közepette is örökké gyermek maradt.

Életének történetét és egyéniségének titkait most már tisztán előttünk látjuk. Feljegyzéseit Eötvös Károly foglalta egybe. Ritkán olvastam memoireokat olyan élvezettel, mint az övéit, pedig ma már én is változott lélekkel nézem az embereket és a politikai küzdelmeket. Nem szeretem a politikai ábrándozókat és nem szeretem a tisztán sziv embereket. Károlyi Gábort mégis a régi szeretettel foglalom szivembe.

Nem is csodálatos. Kiadott emlékezései nagyobbnak tüntetik fel, mint a milyennek az életben mutatkozott. Eddig tulajdonképen csak a nagy demokratát és a liberalis grófot látták benne, ki küzdelemben állott családjával és az arisztokráczia elavult hagyományaival. Házasságát és politikai viaskodásait is ugy tekintették, mint e küzdelem következményeit. Emlékei előnkbe állitják az igazi Károlyit, ki nem törődik senkinek itéletével, hanem feltárja bensőjét, ugy a hogy azt önmaga látja és érzi.

Ugy tetszik nekünk, hogy Károlyi Gábor költő volt, kit lirai érzelmek vezettek s minden egyes tette — költemény. Irásán is a nyugtalan, lázas költői kedély csillog, mely nem tudja gondolatait és érzéseit pórázon tartani, hanem ugy rögziti meg öket, a mint tollára kivánkoznak. Minden sora meleg a közvetlenségtől és őszinteségtől. Nem tünteti fel magát jobbnak, mint a minő; de nem is hivalkodik hibáival. Irása igazi korrajz, a nélkül, hogy az eseményeket, melyek között élete szövődött, akarná feljegyezni. Öntudatlanul is embertársai bensőjét tárja fel. Mentek minden frázistól és nagyképüsködéstől nagy barátaiban is az embert ismeri fel és mutatja be. Nem pongyolájukat irja le, hanem szivük közvetlen érzéseit. Károlyi Gábor mozgalmas élete folyamatában sok emberrel akadt össze és ezt a sok embert mind szive szerint itélte meg.

Emlékezése épen ezért igazi alanyi memoire, ötletes, változatos épen ugy, mint ismerősei. Antik tisztaságu szive nem engedte meg, hogy öket a születés, ész, vagy orthodox erkölcsi elvek szerint itélje meg. Egyforma nemes szeretettel ir a főrangu embereiről, Garibaldiról, vadházasságban élő nőismerőséről és kutyájáról. Egyformán humoros csipősséggel azokról, kikben csalódott.

A mi azonban ezekben a visszaemlékezésekben leginkább vonz bennünket, az magára Károlyi Gáborra vonatkozik. Elmondja bennük neveltetését, utazásait, külföldi életét, házasságát, apaságát, kitagadtatását, atyja és fiának halálát.

Neveltetése kiáltó gunyja a főuri nevelési módnak. Károlyi ezekben a részletekben talán akaratlanul is epésszé válik, olyan torzképet rajzol a főuri világ hideg felfogásáról, érzéketlen szelleméről és megkövesült hagyományairól. Nem tagadja el tudatlansá-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

fogva a magyar előkelő világ figyelmére minden tekintetben méltónak látszik.

Utirány. Budapest, Fiume (2 nap), Velencze (2 nap). Ancona (5 óra), Bari (8 óra), Brindisi (10 óra), Alexandre (2 nap), Kairó (5 nap), Port-Said (1 nap), Jaffa (6 óra), Jeruzsalem—Bethlehem—Jericho (4 nap), Piraeus-Athén (2 nap), Smyrna (1 nap), Konstatinápoly (4 nap).

Az utazás egész tartama 38—40 nap.

Indulás Budapestről szeptember 12. *Érkezés* Budapestre október 20.

Utazási díja I. osztály vasuton (esetleg hálókocsik használatával), hajón utközben is teljes ellátással Budapesttől Budapestig az egyes pontokon elsőrangu szállodákben lakás (külön szoba), reggeli, villásreggeli, ebéd borral, fekete kávéval; minden ponton kézi podgyász (25 kiló) szállitása a szállodáig s onnét vasutig v. hajóra, érkezésnél, elutazásnál társas- vagy bér-kocsik díját is beletudva: **700** forint.

II. osztályu utazás vasuton (hálókocsik használata nélkül) és hajón élelmezéssel Budapesttől Budapestig, egyebekben teljesen ugyanaz, mint az első osztályu utazásnál; összesen díj **570** forint.

Kedvezmények. Előző utaimon szerzett összeköttetéseim alapján, az utazás minden egyes pontján hatósági és társadalmi uton legelőnyösebb fogadtatást, az illető város, kikötők minden nevezetességének megtekintését vagy teljesen díjtalanul vagy legalább a legmérsékeltebb árakért biztositom az utitársaknak. A mi magában véve tekintettel az ut nagy terjedelmére s a látnivalók rendkivüli gazdagságára, valóban nagy megtakaritás. Vállalatom emellett minden egyes ponton állandó képviselettel birván, a vezetők minden irányban szakképzett, teljesen megbizható s müvelt egyének, kiknek szigoru feladata a felett őrködni, hogy a társaság tagjai ugy bevásárlásaiknak s egyéb tekintetben is a keleten szokásos zsarolástól megkimélve maradjanak.

Ugyszintén minden egyes ponton az utlevél és a vámvizsgálatnál az utazás vezetője intézkedik s az utitársak teljesen megkimélve vannak ilynemü érintkezéssel járó kellemetlenségektől. A ki valaha keleten járt, méltányolhatja ezen intézkedés fontosságát.

Jelentkezések az utazásban leendő részvételre legczélszerübben e levélhez mellékelt bárcza kitöltése és aláirása utján történhetik, egyébként ajánlott levélben is elfogadtatik.

Jelentkezéssel egyidejüleg az I. osztályu jegyért 100 frt, a II. osztályu jegyért 50 frt a *„Pesti Magyar Kereskedelmi Bank-“*hoz Budapest (Dorottya-utcza és Gizella-tér sarkán) *„Propper N. János igazgató VI. Keleti Utazásra szóló részvételi díj első részlete“* czimén beküldendő. A hátralékos összeg pedig szeptember elsején lefizetendő.

Az első részlet után az utazás részletes tervezetét, a napi programmot s minden hasznos tudnivalót magában foglaló nyomtatványt az utitársak díjtalanul kapják.

Az utazási jegy, mely az itt kiköltöttek élvezetére jogosit, a teljes összeg befizetése után forduló postával megküldetik,

Az utazás rövidítése. Azon utitársak, kik esetleg Szentföldről Alexandria — Brindisi-Ancona —Fiumén át óhajtanak visszatérni s a Piraeus—Athén — Smirna — Konstantinápoli részletet mellőzik, I. osztályu jegyért egyébként az itt megjelöltek élvezetével összesen 560 forintot, II. osztályu jegyért 470 forintot fizetnek.

Kényelmi intézkedések. Az uti tásaság tagjainak kényelmére minden lehetőt elkövet a vállalat igazgatója s e részben szerény önérzettel utal azelőző nagy utazásokban résztvett utitársak elismerő irataira, melyek irodájában (Budapest, Józsefkörut 15 sz a.) hogy ugy a vasuti kocsikban, melyek *külön* az uti társaság részére *lefoglaltatnak*, helyet, a hajón kabint, szállodákban szobát, ő jelöljön az uti társaság tagjainak. A kényelem biztositása mellett a lehetőség határain belül mindent elkövet arra nézve, hogy családtagok, esetleg együtt utazó kisebb társaságok (p. jóbarátok) együtt maradjanak.

Reklamációk, esetleges panaszok. Az utazás tartama alatt arra rendelt könyvbe jegyezheti minden egyes utitárs netáni külön óhajtását, észrevételét vagy panaszát s a vállalat vezetője napról-napra értesülést szerezvén az itt megjelölt feltételek keretén belül a jogos felszólamlások tekintetében azonnal intézkedik.

* * *

Mindezekből kiviláglik azon lelkiismeretes gond, melylyel a legremekebb utazás érdekes pontjain nagy uri kényelem közepette végig vezetni igyekszem a magyar utazó társaságot. Ha ehhez hozzáteszem azt, hogy *szeptember—október* hó az általunk bejárandó tengerrészeken a *legcsendesebb időszak, s kelet üde, balzsamos levegöje még az üdülő betegek épülését* (főképen gyomor, tüdő, gége és idegbajokban) *is nagyban támogatja* s a tengeri utazás nagy kényelme, a dus táplálkozás, az absolut pihenés, az ozondus pormentes levegő, a hajón naponta élvezhető tengeri fürdők, étvágyat és álmot adnak: táplál a remény, hogy a magyar előkelő társadalom számos tagja csatlakozni fog ezen testet-lelket egyaránt üditő nagyszabásu őszi utazáshoz.

Azok, a kik az utazásban részt venni akarnak, julius végéig okvetlen jelentkezzenek.

Propper N. János
igazgató
Budapest, József-körut 15. szám.

IRODALOM.

Az Olcsó Könyvtár uj füzetei. *A Gyulai Pál* szerkesztésében megjelenő vállalatban ujabban megjelentek: *Kozma* Andor szép emlékbeszéde *Arany Lászlóról* (1116. szám,) melylyel a Kisfaludi-Társaság a „Delibábok hőse“ költőjének, gyülése alkalmából nagy hatással áldozott. Magvas essay, mely találóan jellemzi az uj magyar költészet ez egyik legnagyobb alakját. Az uj magyar elbeszélő irodalmat egy érdekes novella képviseli *„a Balogh hadnagy története“* legifj. *Szász* Károlytól (1117—118. sz.), melynek magyar társadalmi keretében ügyesen szövődnek az érdekfeszitő elbeszélés szálai. Nagy olvasottságra számithat *Richter* Jenő német birodalmi képviselő hires könyve *„A socializmus diadala után“* (1119—121. szám,) melyet Zigány Árpád a 225-ik német kiadás után magyaritott. Azokat az állapotokat állitja elénk, mikor a sociáldemokratia már d adalmaskodott és elvei kudarczot vallanak. Rendkivül érdekes volta mellett bizonyit eseményszerü sikere, mert negyedmillió példanyban kelt el rövid időn belül. Végül *Quida* egy gyönyörü novellája, *„Egy flandriai kutya“* (1122. sz.), zárja be a sort, melynek egyes számai 10 krajczárjával a kiadó *Franklin-Társulatnál* Budapesten, IV., Egyetem-utcza 4. sz.) vagy minden hazai könyvkereskedésben is megrendelhetők. Az Olcsó Könyvtár teljes lajstroma minden könyvkereskedésben kapható, valamint külön jegyzéke a fürdői és uti olvasmányul alkalmas szépirodalmi füzeteinek is.

Mulatság.

Mulatság Szamosujvárt.

A Szék nagy községben történt óriási tüzvész alkalmából, melyről a fővárosi sajtó csudálatos módon tudomást sem vett, a vármegye, a városok, járások és községek, mindenütt nagy gyüjtéseket folytatnak. Az eredmény már eddig is nagy sikerekkel kecsegtet, ugy hogy ilyen irányban haladva, pár hónap alatt alkalmasint fedél alá jut az a nehány száz ember is, kik mostan egyedül a közönség nagylelküségére vannak utalva.

Ebből az alkalomból rendezte a szamosujvári polgároknak egy része is, a folyó hó 15-én megtartott tánczmulatságot, mely a széki tüzkárosultaknak közel 160 frtot eredményezett.

A mulatság különben a legjobb hangulatban folyt le, s habár a kedvezőtlen időjárás miatt lehetetlen volt a szabadban megtartani, mégis a legnagyobb kedélyesség uralkodott a bálteremben. A jól sikerült tánczmulatságon Tatár Lukács zenekara játszott, mely avval is kitett magáért, hogy a tüzkárosultak javára, primásuk inditványa folytán 15 frttal lépett az adakozók sorába.

A jelenvoltak névsorát a következőkben adjuk: Ábrahám Zattiné, Bányai Gyuláné, Duha Kristófné, Esztegár Lászlóné, Esztegár Jánosné, Gopcsa Jakabné, Gönczi Mihályné, ifj. Gönczi Mihályné, Ideczeli Ferenczné, Kepri Józsefné, Kopár Kristófné, Kornig Simonné, Nyegrutz Todorné, Osztián Kristófné, Placsintár Dávidné, Páll Jakabné, Páll Kristófné, Rácz Jakabné, Stompfné, Voith Gergelyné, ifj. Zakariás Józsefné, Leányok: Bányai Szeréna és Mariska, Bogdánffi Anna, Bocsánczy Adrien, Esztegár Berta és Trézsike, Esztegár Mariska, Gopcsa Marika, Gogoman Tonesika, Kabos Erzsike, Kecseli Eszter, Kepri Juliska és Ferike, Kerpit Mariska, Kovrig Mariska és Juliska, Merza Kata, Osztián Lenke, Páll Kata, Pap Máriczi, Papp Rózsika, Stumpf Elza és Netti, Voith Lila, Voith Mariska, Virányi Francziska.

Hegedüs Sándor gyászához.

Hegedüs Sándor, mint minden nagy ember, az ifjukor emlékeihez kegyelettel ragaszkodik. Volt tanuló társaival szemben is folytonosan fenntartotta a legjobb viszonyt. 1890-ben érettségi vizsgájuk 25-éves évfordulóján itt megjelent s az ev. ref. főtanoda nagy termében lefolyt ünnepélyen egy nagyszabásu beszédet tartott s az egész napot tanuló társainak s a kedves ifjukori vissza emlékezéseknek szentelte. Ő tartott beszédet két jeles tanáruk *Sámi* László és *Kócsi* Károly sirja felett, letévén azokra a kegyelet koszoruját.

A Kolozsvárt és környéken lakó volt tanuló társak a *Hegedüst* ért családi gyász alkalmából hozzá egy gyász albumba irt részvét nyilatkozatot küldtek föl. A részvét irat igy szól:

Kegyelmes ur! Kedves barátunk!

Mély megilletődéssel és fájó részvéttel értesülünk Kegyelmes urunk, a Téged ért nagy családi veszteségről.

Lelkünkben felébredtek az ifjukor reminiscentiái s látjuk a jó édes anyának soha meg nem szünő éber figyelmét, melylyel szeretett fia iránt viseltetett s mely jóságos figyelemnek bizonyára sok része volt abban, hogy fia a legnagyobbak közül is kiemelkedett és tényezőjévé vált hazánk kormányzati uj korszaka megteremtésének.

Azonban e nagy csapás közt is boldognak kell mondanunk téged Kegyelmes ur; mert nem csak, hogy sokáig birád azt, mi talán a a földön legszentebb: az anyai szeretetet, melytől minket a sors már hosszu évek óta megfosztott, — de boldog vagy, mert az édes anyának, azon gyönyört nyujthatád, hogy fiát a legmagasabb polczon és az egész nemzet által tisztelve látá, — igy miként hajdan a proféta — mielőtt szemeit örökre elhunyá, — betekinthetett az igéret földére.

Fogadd, Kegyelmes Ur, legmélyebb részvétünk és igaz, soha el nem muló szeretetünk, tiszteletünk kifejezését.

Kolozsvárt, 1899. jun. 25-én.

Volt tanulótársaid.

A gyászalbumot aláirtak egyikéhez *Hegedüs* Sándor miniszter a következő sorokat intézte:

Kedves Barátom!

Megható, szivből jövő megemlékezéstek, melylyel volt tanulótársaim nevében engem, mint szegény jó anyám gyászoló gyermekét, felkerestetek, fájó szivemnek végtelenül jól esett. Engedjétek meg tehát, hogy hálatelt szivvel biztosithassalak Titeket arról, hogy miként az ifjukori barátság érzése, ugy őszinte köszönetem és hálám emlékezetemből elmulni sohasem fog.

Kérve Téged, miszerint ezt társainkkal is megfelelő alakban közölni sziveskednél, maradok

Budapesten, 1899. évi jul. 13.

Kész hived
Hegedüs Sándor.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, julius 18.

— **Időjárás.** Az orsz. meteorologiai intézet 1899 julius 17-iki jelentése szerint: Zivataros esők voltak az orsz. keleti és déli vidékein. 1—5 mm. esett Árvaváralján, Selmeczbányán, Bpesten, Zágrábban, Aradon, Egerben, Szatmárott, Kolozsvárott, Nagyszebenben, és Bottfaluban. 5—10 mm. Drenkován, Temesvárott, Ungvárott. 20 mm. Marosvásárhelyen, Temesvárott zivatar volt, jéggel, felhőszakadással, gabonában és gyümölcsökben nagy kár. A hőmérséklet sülyedt. A földmiv. miniszterhez a gazd. tudósitokból érkezett távirati jelentések Pozsonymegye felsőcsallóközi járásában jun. 14-én d. u. felhőszakadás és jégeső, Zolyom m. nagyszalatnai járásában jul. 15-én nagy zivatar, zápor, jég, Torontál m. Pancsova határában nagy zápor és egynegyed óráig tartó jégeső volt.

— **Kirándulás a Petőfi ünnepre Kolozsvárról.** Kolozsvárról sokan készülnek kirándulni a Petőfi ünnepre. Az Ereklye-Muzeum ugyan már megtette a lépéseket napok előtt az ünnepélyt rendező Petőfi társaságnál, hogy kedvezményes jegyek eszközöltessenek ki és Kolozsvár felöl Segesvárra alkalmasabb időben érkező vonat indittassék. Miután azonban a kirándulók e tekintetbeni óhajtásainak kivánna a muzeum a lehetőségig érvényt szerezni, e lapok utján felkéri az Ereklye-Muzeum igazgatósága mindazokat, a kik Kolozsvárról a Petőfi ünnepre kirándulni kivánnak, hogy e tárgyban a Tornavivoda vivó termében esütörtökön d. u. 5 órakor tartandó értekezleten megjelenni sziveskedjenek. Az értekezlet tárgya lesz: 1. A kirándulás modozatainak megállapitása. 2. Emléktárgy vitele és elhelyezése a Petőfivel közös sir fölött épült Petőfi örházban. Az értekezletre személyre szóló meghivók nem adatnak ki, mert nem tudható, kik óhajtanak kirándulni, kik nem? A kirándulásra tartozó fontosabb megállapodások még az nap közöltetni fognak a helyi rendezőséggel, valamint a Petőfi társasággal is.

— **Székelyek a Petőfi-ünnepen.** A Petőfi-ünnepély székely bizottsága megalakult Székely-Udvarhelyen. Elnök: Ugron Gábor. Alelnök: Koncz Ármin. Tiszteletbeli elnökök: Tibád Antal, Török Albert. Bizottsági tagok: Ugron János, Soó Gáspár, Kovács Mór, Solymossy Lajos ig. tanár, br. Orbán Ottó, Solymossy Endre, Soó Rezső, Szentes Gábor, Bálint György, Zakariás Antal, Szebeni Antal, Pap Z. József, Tibád Gergely, Kovács Dénes mészáros, Tamás Lajos, Fülei Sz. Lajos, Szeles Dénes, Csillag József, Csillag István, Becsek Aladár, Betegh Pál, Fischer Ferencz. Jegyzőnek Soó Rezső ügyvéd választatott meg. E bizottság felkérte Székely-Kereszturon Barabás Lajos, Sándor Domokos és Pap Mózes urakat rendező bizottság alakitására. Végül elhatároztatott 4 külön vonatnak bérlése, melyből három Udvarhelyről, egy Kereszturról fog indulni több ezer főre menő székelylyel.

— **Kedvezményes áru vasuti jegyek a Petőfi-ünnepélyre.** A kolozsvári országos történelmi ereklye-muzeum megkereste a Petőfi-Társaság elnökségét, hogy a f. év julius 30-án Segesvárt tartandó Petőfi-ünnepélyre kiránduló 48—49-es honvédek részére a kereskedelmi miniszternél dijtalan vasuti jegyet eszközöljön ki ugy oda, mint vissza az ország bármely részéből. Ugyancsak felkérte, hogy a részt venni kivánó hazafias közönség részére Segesvárig és vissza 3 napig érvényes 50 százalékkal mérsékelt menet-térti jegyet eszközöljön ki. Ilyen kedvezmény engedélyezésére már volt precedens, a kolozsvári honvédemlék leleplezése alkalmával, 1896. október 18-án. Minthogy Kolozsvárról is többen készülnek ez ünnepélyre s mivel a személy- és gyorsvonatok rendes menetrendje nem megfelelő a kirándulók kiszállitására, kivánatos volna, ha kieszközöltetnék az is, hogy a Budapestről induló különvonathoz Nagyváradon is, Kolozsvárt is egy, esetleg két kocsi csatoltatnék a felszálló utasok elhelyezésére.

— **Honvédemlékrongálásért elitélt szászok.** A kolozsvári honvédemléket a millenium évében, ápril. 18-án két szász diák megrongálta. Felkapaszkodtak a másfél méter magas talapzatra, s a négy darab, egyenként métermázsás kőgömböt, melyek széles kőcsapokkal voltak a talapzathoz erősitve, egy kődarabbal addig ütötték, mig letörték. A gömböket azután leguritották a völgybe. Tettesek a tárgyaláson teljes beismerésben voltak s az elkövetett bünt ittas állapotukkal igyekeztek menteni. Ezt azonban kizárja a rongálás teljes sikerrel történt keresztülvitele, mely értelmi és nehezebb fizikai erőt is igényelt. A ki annyit iszik, hogy az italtól eszét veszti, az nem képes másfél méter magas talapzatra felkapaszkodni, magával nagy köveket felvinni, a keskeny párkányzaton oly nehéz rombolási munkát végezni, az emlékoszlopot „wad magyar, szamár“ teliratokkal elékteleniteni, s az emléktől 5 kilóméterre hazagyalogolni. Ezek a tények a tárgyalás rendjén is felmerültek s megállapitás tárgyát képezték a kolozsvári törvényszék tegnapi végtárgyalásán.

Közvádló *Csaba* Zoltán alügyész volt és sulyos büntetést kért a tettesekre. A kolozsvári honvéd-egylet választmánya azonban megbocsátott a tetteseknek, mert megbánták büneiket, bocsánatot kértek s kijelentették, hogy nem volt szándékuk e rongálással a magyar nemzetet sérteni.

Ám de a szászoknak nem első és nem utolsó tette ez. Nem régiben gunyt üztek a Petőfi-szoborból, megrongálták a brassói Czenk emléket, megsértették Beszterczén a Petőfi ünneppel kapcsolatban a magyar nemzetet. A törvényszék hivatalból üldözendő cselekményt látott a nemzeti emlék megrongálásában, tekintetbe vette a töredelmes beismerést, megbánást és elég humanusan itélt két szász ifju fölött. Fogházbüntetés helyett elitélte őket **egyenkint 140** frt fő, **60** frt mellékbüntetésre, behajthatatlanság esetén megfelelő **fogházra**. Vádlottak az itéletbe hamarosan bele nyugodtak. Megnyugodott a vádló is és igy az itélet **jogerős**. Az elitéltek egyikét *Binder* Jánosnak hivják, gymnasiumi tanár N.-Szebenben. A másik neve *Hann* Albert, törvényszéki joggyakornok, tehát *állam hivatalnok* és tartalékos tiszt. Egyenruhában, kardját csörgetve jelent meg a vádlottak padján. A törvényszéknek nem imponált a fegyveres fellépés. Az elnök kérdést intézett hozzá, hogy tényleges katonai szolgálatban van-e? Ezután hamarosan letétette vele az oldalfegyvert. Az itéletet közölni fogják az ezred parancsnoksággal, azzal a kir. törvényszékkel, a hol Hann Albert szolgál, a szebeni gymnaziummal, Kolozsvár városával, az Ereklye-Muzeummal és a honvédegyulettel is.

Tárgyalás rendjén kérdés merült fel. Az, hogy ez emlék, mely a rongálás előtt pár

---

gát s őszintén feltárja, hogy tulajdonképen az élettől és az életből tanult. Bizonyos, hogy a természet nem ruházta fel tudományos hajlamokkal. Szellemes könnyelmüséggel rajzolja maga is állapotát. Tanulmányait, utazásait bohém könnyüséggel tárgyalja. De, midőn életének házasságából eredő tragikumát ismerteti, sokszor költővé magasztosul és keresetlen egyszerüségével is megráz bennünket.

Mesés szenvedésekben volt része és mesésen szeretett. Szerelmének története a legjobb szerelmi regények egyike. Fiának bálványozása az apai szeretet legjobb példája. Fiának és Garibaldinak „barátsága“ a legmeghatóbb rajzok egyike. — Család alapitása, mintha féktelen könnyelmüségét és cynizmusát is megenyhitené, mert ez időtől kezdve Károlyi Gábor gyülölete is csendesebbé válik. — Atyja nem haragudott reá és kitagadtatása rossz emberek cselszövénye volt. Nélkülözött, adósok börtönébe került s még sem tesz szemrehányást sem atyjának, sem testvéreinek, hogy a köteles részre szorult. Ö szeretett és ebben állott életének főprogrammja.

Valóban azok, a kiket a természet mélyen érző szivvel ajándékozott meg, a legtöbbet szenvednek. — Károlyi Gábor méltó példája e tragikus példának. Belesodródott a legvisszásabb helyzetekbe, pedig egy igazán makula nélküli sziv vezette. — Ennek parancsait követte kérlelhetetlen engedelmességgel. Pedig, ha megtagadta volna magát, külsőleg fényesebb pályát futhatott volna be. — Ö megmaradt nyilt, őszinte embernek, a kit sokan megcsaltak, de a ki meg nem csalt senkit. Boldogságát találta családjában, barátaiban és elveiben — sok bánatot hozott reá a hozzájuk való szeretet, de a kevés örömet is ezek juttatták neki. Egy-két nemzedék elfelejtheti politikai szereplését, elfelejtheti családos életének változatait, barátait, a kikkel neve egybeforrott, de mindenkor idézni lehet, mint a nagy sziv emberét. — A hangulat, a nemes érzések, a gyermekded kedélyek emberei nem felejthetik el végképen.

Ilyen embert kereshetett az a görög filozofus, kiről irva vagyon, hogy a napfényes görög utczákon égő lámpával járkált fel és alá.

Krenner Miklós.

Hilary.

— A *„Tövisek és narancsvirágok“* szerzőjétől. —

Angolból forditotta: **AMICA.**

XXII.

A Gábriel történetének a folytatása.

(Folytatás.) (56)

— Akarja anyám lady Kilmoret megkérdezni felőle? — jegyzém meg.

— Nem, nem kivánom tudatni vele, hogy neked mindent elmondtam a házasságomról.

Ö soha sem akarta azt veled tudatni. De Gábriel, neked igazságot kell szolgáltatni, még akkor is, ha az nem tetszene neki. És most, édes fiam, azt kérdezem, hogy mikor indulsz?

— Három heti szabadságom van — válaszolám. Jobb volna, ha rögtön mennék, talán napokat kell Norhamban töltenem.

— Gábriel, mondá az anyám, pirulva, — neked pénzre lesz szükséged. Elfogadod ezt?

És a pénzes tárczáját próbálta a kezembe csusztatni.

Mily büszke voltam, hogy azt visszautasithattam, azt mondva, hogy volt elegendő megtakaritott pénzem! Én szentül hiszem, hogy ő éppen olyan büszke volt az önállóságomra.

— Mikor indulsz? — kérdé ismét.

Azt mondtam, hogy nem volna eszélyesség tőlem most rögtön indulni, hogy jobb lesz egy vagy két napot eltelni hagyni, hogy a gróf azt képzelhesse, hogy visszahivó leveleket kaptam.

— A függőbenlétet oly türelmesen kell elviselnem, a hogy csak tudom, — mondá. De elvégre is, ez a jelenlegi bizonytalanság a mult fájdalmához hasonlitva — semmi.

Gábriel, mielőtt elválnánk, csókolj meg ismét és mondd, hogy örülsz, hogy anyádat végre megtaláltad.

Örülök-e? Boldogságom kifejezésére nagyon szegény volt az a szó. Azt mondtam neki, ami a szivét megörvendeztette és az arczát felderitette.

A gróf belépte megakadályozta a további beszédet.

— Hiláry, itt vagy! — kiáltá. Én mindenütt kerestelek!

A feleségéhez ment, szeretettel megcsókolta, aggályosan nézve a szép arczára.

— Drágám, te jobban vagy, — mondá mosolyogva. Gábriel jól ügyelt reád. Én azt hiszem, hogy közöttünk ő a legjobb beteg ápoló. A szemeid ismét derültek — és én ugy örülök azt látni! Azt kezdem hinni, hogy Sir Jamesnek nem volt igaza.

És ő valóban bámulatosan jobban volt — az a gondteljes kifejezés eltünt az arczáról: mosolygott a férje szavára.

— Gabriel volt a legjobb orvos, — mondá. De édes Gotfrid, neked nem szabad féltékenynek lenned.

— Féltékeny nem vagyok, csak örülök és elégedett vagyok — válaszolá a gróf. Gábriel nem tehet nekem annál nagyobb szolgálatot, ha segit téged egészségessé tenni. — Hiláry, elfelejtettem neked megmondani, hogy ma reggel levelet kaptam az uj Lord Ardeantól. Holnap az egyik birtokába utazva itt fog keresztül menni és engedélyt kért a hozzánk való jövetelre, hogy nálad és Lady Maynál tiszteletét tegye. Ugy látszik, nem tudja, hogy May egy időre elutazott.

Mily különös találkozása a véletlennek! Anyám reám nézett és én ő reá néztem.

Ez egészen természetes volt. Lord Lulworthnak a Londonban léte alatt Cyril nagyon barátságos viszonyban volt a Helme ház lakóival. A gróf kedvelte őtet, élvezettel társalgott vele és érdeklődött iránta. És felszólitotta, hogy ha valaha az ők szomszédságukban találja magát, őket meglátogatni el ne mulassza.

A mint a gróf a Lord Ardean nevét emlitette, anyám megrettent és arczának a kifejezése nem kerülte el a gróf figyelmét; azonban valószinüleg azt gondolta, hogy az azért történt, mert ily beteges állapotában a vendég látogatása nem volt kellemes előtte.

— Egy kissé alkalmatlan, mondá, hogy ő éppen most jöjjön. Hiláry, te a vendégek fogadására még nem vagy eléggé jól. Meg irjam neki, hogy látogatását későbbre halassza?

De a tragédia mind fejlődött számára. Az anyám ezt a jelzett látogatást valamivel többnek gondolta a véletlenségnél — ő ebben az Ég közbenjárását látta.

— Engedd, hogy eljöjjön, — mondá. Látogatása engem nem fog kifárasztani. De Gotfrid, neked és Gábrielnek kell ötet mulattatni.

Én nagyon szeretem Grilt. Ámbár tudom, hogy ő a Lady May távolléte felett csalódást fog érezni.

Ekkor a gróf magunkra hagyott. Anyám izgatottan fordult hozzám.

— Gábriel, kiáltá, mondd meg nekem, hogy mit látsz te ebben?

— A véletlen különös összetalálkozását — válaszolám.

— Nem, ez több annál — sokkal több. Ez az ég közbevetése. Midőn férjem a Cyril nevét emlitette, ugy tetszett előttem, mint ha az Ég beszélt volna. Oh, Gábriel, hogy fog ez végződni.

Igyekeztem őtet lecsendesiteni, tudva, mily veszedelmes volt megengedni, hogy izgassa magát és hogy minden izgatottság ártalmára volt, de ő nyugtalan volt, oly különös lázas nyugtalansággal, a mi Langton Wold urnőjében egészen idegenszerü volt.

— Gábriel, — mondá — te oly jól ösmered a férjemet és érted őtet — gondolod, hogy nagyon fog haragudni reám? Gondolod, hogy meg fog nekem bocsátani? Mit fog mondani, hogy ezt a titkot annyi éveken keresztül elhallgattam előtte?

Tőlem telhetőleg vigasztaltam. Mondtam, hogy az első perczekben bizonyosan sértve fogja magát érezni, nem azért, mint ha anyám valami nagy vétséget követett volna el, de azért, hogy egy ilyen titkot nem közölt vele; de azután, midőn a dolgot jól meggondolni elég ideje volt, hogy ez anyámnak a szerencsétlensége volt és nem hibája; eszébe jut anyámnak az akkori fiatalsága, sok szenvedése és még jobban fogja szeretni, hogy szenvedéseiért kárpótlást adjon.

(Folytatása következik.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

héttel állittatott, mint kegyeletes kőz emlék állittatott-e fel?

Megadatott a felvilágositás, mely szerint a honvédemlék helyét a keresk. minister 1896. év elején engedte át. Az átadás az üzletvezetőség, Kolozsvár város védnök, az ereklye muzeum, mint kezdeményező s a honvéd egylet képviselete mellett 1896. március 28-án *hivatalosan* történt.

A talapzatba helyezett emlékirat letételénél jelen volt a kormány képviselete, a város és emlitett testületek képviselői. Az alapkőbe az emlék okmány letétele 1897 ápril 1-én Kossuth Lajos temetése évfordulóján történt. A földtulajdonos államvasutak képviseletében jelen volt: Schandl Mihály felügyelő Havas Gyula főmérnök, a muzeumot az egész tisztikar, a honvédegyletet az egész választmány, Kolozsvár városát Deák Pál főkapitány Matutsek József, Schmiel Dávid, Demjén Ágoston Vincze István és mások képviselték. Meghivattak ez ünnepre az összes törvényhatóságok és honvédegyletek, Kolozsmegye törvényhatóságát Hóry Béla árvaszéki elnök képviselte. Százakramenő közönség volt jelen, az ünnepről bő tudósitást közöltek a hazai lapok, irástudó ember tehát nem védekezhetik azzal, hogy erről, mint kegyeletes közemlék jellegéről nem tudott.

A czirkumspectus szászok védekezései tehát ingatag alapokon állottak.

A szász diákok különben tényleg sörözték Nagy Ferdinánd szamosfalvi vendéglőjében a rongálást megelőző délután; este 9 óráig csaknem két hordó sört ittak meg. — Huszonketten voltak, neveiket az „Ellenzék" 1896. ápril. 21 számában ők maguk irták le, nyilvános védekezéseik alá.

E névsor a következő: Alberti Károly, Bruckner Arnold, Bruckner Vilhelm, Csallner Róbert, Falk Károly, Leszrer József, Höhr Henrik, Piringer Ottó, Riesenberger Lajos, Scheint János, Schuller Emil, Schuster Ágost, Schuster Cusztáv, Feip György, Wagner János, Graef Ferdinánd, Herbert Gusztáv, Bredt János, Hermane Michaelis, Hayal Gusztáv és a két tettes: *Ham Albert és Binder Márton.*

A kir. törvényszék, mely a tettesek felett az itéletet hozta, a következőkből állt: Gots Jenő, birák: dr. Cs. Endes Miklós, Szentkirályi Gyula.

— **Lelet a kolozsvári ev. ref. templomban.** Ritka drágaságok és mükincsek jutottak napvilágra a belfarkas-utczai ev. ref. templomban. A leletről a következő tudósitást adjuk.

A belfarkas-utczai, közel ötszáz éves templom magas falait és menynyezetét javitani és meszelni készülnek. A munkához az egyházfi felügyelete alatt kezdettek hozzá. A mint a festő fiu a nehéz és magas létrát igazitotta, lába alatt a talaj beszakadt s ő a mélységbe csuszott.

Segély kiálltására kiemelték a fiut és a boltozat beszakadásáról az egyházfi a szomszédban lakó Herepey Gergely lelkésznek azonnal jelentést tett.

A lelkész azonnal megjelent a helyszinen s konstatálták, hogy a beomlott boltozat-részen támadt üreg egy sirboltba vezet.

Herepei a legnagyobb elővigyázat mellett Fazakas tanárjelölttel leszállt a boltozatba s ott össze visszaságban találtak a mintegy 2½ négyszög méter területü sötét kriptában kis és nagy koporsókat s feloszló félben levő csontvázakat.

Herepey a leletet rögtön megbeszélte Szász Gerő esperessel, ki megkérte őt, hogy további intézkedésig is gyakoroljon felügyeletet.

Herepey Gergely tehát a legnagyobb figyelemmel számba vette az üreg tartalmát, s gondot forditott arra, nehogy onnan valami elidegenittessék, vagy kegyeletlenség történjék az oda temetett családok tagjaival szemben. Az üregben találtak 1644-ből egy szétmálló koporsót porladó csontvázzal gr. *Székely* Zsuzsánna hamvaival. Továbbá gr. Rhédei János tábornok hamvai s mellette felesége született gr. Székely hamvait 1814-ből gr. Rhédey József porait is. — A kétszázötven öt éves hamvak fölött egy ifju menyasszonynak megtalálták rázsa szoknyáját félig ép állapotban, a festés szinei is jól kivehetők. Ugyancsak félig ép rózsaszin derék is látható, A menyasszonyi koszoru ékitményei is épek, a fehér selyem, aranynyal himzett harisnyában a lábak elhamvadtak. Ezüst táblácskákba vésett magyar szövegü versek mondják el a gr. Székely család egyes tagjainak gyászos elhunytát. Egyik tölgyfa koporsón 31 darab ezüst pléhből kivágott betü magyarázza annak nevét, a ki ott pihen.

A koporsó elhamvadt, az ezüst betük maradtak csupán. A koporsókba selyem párnák voltak rózsalevelekkel megtöltve.

A párna selyemszövete megmaradt, a virágszirmok megfeketedtek. A szemfedők is megmaradtak.

A generálisnak több ruhafoszlánya maradt meg.

Mindezekről az ide temetett család netán még élő utódait értesitik és azok kivánságához valamint az egyh. t. határozatához képest fognak e dologban eljárni. A mi a leletek közül mütörténeti értékkel bir, azokat az utódok hozzájárulása mellett átengedik az erd. muzeumnak. Egyelőre a tárgyak a papi hivatal által záros őrizete alá vétettek s azokat csak a családtagok tekinthetik meg.

A kolozsvári ev. ref. templomban 1400 vége fe é egy Heléne nevü apáczát is temettek el. Ennek kriptája is beomló félben van, repedez.

A kolozsvári ev. ref. egyház eme temploma hajdan egyike volt a leggazdagabbaknak. A törököknek a város helyett ez fizette ki a 60 ezer arany hadi sarczot. I Rákóczy György és Bethlen Gábor ujitották ki ez egyházat. Ma is gazdag a templom. Vagyona ereklyékből áll. Pénzbeli vagyonát elsodorta az ujabb kor áramlata.

— **A románok passzivitásáról.** A románok mozognak: politikusaik mindinkább foglalkoznak azzal az ideával, hogy a passzivitást fel kell adni és bevonulni a képviselőházba. Tegnapelőtt a szebeni *„Tribuna"* is ezzel a kérdéssel foglalkozott és kijelenti, hogy a magyar sajtó téved, ha azt hiszi, hogy az oláhok azért léptek a passivitás terére, mert a magyar állam ellen demonstrálni akartak; a magyar kormány eljárása kényszeritette őket a passzivitásra, miután meggyőződtek, hogy a magyar képviselőházban nincsen számukra hely. Különben, ugymond a „Trihuna", korai volna még aktivitás- vagy passzivitásról beszélni, mig a „nemzetgyülés" nem nyilatkozik. Ha ez a gyülés meg fog győződni, hogy ugy Erdélyben, mint a Bánságban a választások tisztasága biztositva van, nem fogja ellenezni, hogy az oláhok is részt vegyenek a választásokban; de másnak, mint a nemzetgyülésnek nincsen joga ezt kimondani. Hát bizony nagyon szép, hogy a román izgatók meg akarják szerencséltetni a magyar képviselőházat és visszatérni a törvényes jogalapra; de azért a fordulásnál sem tagadhatják meg megszokott nagyképüségüket, mert holmi nemzetgyülésről fecsegnek, holott Magyarországon csak egy nemzet van, a magyar nemzet. Az oláhok gyülésüket elkeresztelhetik akárminek, de semmi esetre sem nemzetgyülésnek, mert nemzet a nemzetben nem létezik legfeljebb nemzetiség. Ez az igazság. Különben az se lesz nagy baj, ha az oláh urak továbbra is otthon maradnak. A passzivitásuk amugy is csak hazugság, mert zsiros hivatalokat szivesen elfogadtak eddig is a sokat ócsárolt magyar államtól, a mely elen csak a minap zöld szászokkal akartak szövetkezni. A szászok azonban a hazafiatlan ajánlatot erélyesen visszautasitották, avval a kijelentéssel, hogy ők semmiféle machinacziókhoz nem kaphatók, legkevésbbé pedig olyanokhoz, melyek végeredményükben polgárháborura vezetnek.

— **Hegedüs köszönete a városhoz.** A városi tanács által fölterjesztett részvétiratra *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter a következő köszönő iratot intézte ma a polgármesterhez:

Nagyságos Polgármester Ur! Azon meleghangu s fölöttébb kitüntető részvétnyilatkozatért, melyben Kolozsvár szab. kir. város tanácsa, a személyemet és családomat ért sulyos veszteség alkalmával gyászkoszoru elhelyezés, a temetésen testületileg való megjelenés és a kegyeletnek jegyzőkönyvileg történt kinyilvánitása által engem részesitett, legöszintébb köszönettel és hálával tartozom, s ezért kérem, hogy Polgármester ur azt a tanács tagjainak megfelelő alakban tudomására juttatni sziveskedjék.

Budapesten, 1899 évi julius 13-án.

Kiváló tisztelettel, kész hivök

Hegedüs Sándor.

— **Mátyás király születési háza.** Mátyás király születési házát már nem kell az összeomlástól félteni. A restaurálás megkezdődött. Nemcsak megkezdődött, hanem serényen foly s a leggyöngébben álló, kidült falat egészen ujraépitették. Ez volt a legsürgősebb teendő. Eddig minden jó hazafi, ha elment a Mátyás király születési háza előtt, lidércznyomást érzett Most már megszabadultunk ettől a lidércznyomástól, mert Kolozsvár legnagyobb történeti nevezetességü épülete nemsokára egészen helyre lesz állitva.

— **A pécsiek Erdélyben.** A pécsi kirándulókat Vajda-Hunyadon Sztroini Román E. K. E. osztályelnök fogadta, kinek kalauzolása mellett mindent nagy élvezettel végignéztek. Másnap Nagy-Szebenbe utaztak, hol Szőcs Miklós E. K. E. osztályelnök, Székely István és Gedeon János fogadták. Vizaknán Bakk Endre volt a vezetőjük. A pécsiek el vannak ragadtatva a látottaktól. Ma Brassóban vannak, hol szintén az E. K. E. gondoskodott kalauzolásukról.

— **Hegedüs és a postások.** Hegedüs kereskedelmi miniszter felhatalmazta a posta, távirda és távbeszélő elnök igazgatóját, hogy a posta, távirda tisztképző tanfolyam azon hallgatóit, kik f. év junius hóban az alapvizsgán minden tárgyból jelesen vizsgáztak, valamint azon gyakornokokat, kik az 1900. évi február hóban megtartandó szakvizsgát szintén minden tárgyból jeles eredménynyel fogják letenni, posta távirda tisztekké és pedig az utóbbiakat soron kivül kinevezze. A miniszternek a posta-távirda személyzet iránt tanusitott ezen ujabbi jóakaratu gondoskodása a volt tanfolyam hallgatók körében őszinte örömöt keltett s hathatós impulsust fog adni ugy a tanfolyam, mint általában a posta-távirda személyzet niveaujának emelésére.

— **A Tivoli utcza rendezése.** A Belmagyar és Belközép utczát összekötő Tivoli utcza már régóta várja a segitő kezet, mely kiemelje elhagyatott helyzetéből. Most végre ezen a szegény utczán is segitve lesz. A városi törvényhatósági bizottság ugyanis tegnap délután tartott közgyülésén a tanács és szakbizottságok előterjesztése kapcsán elhatározta, hogy az utczán két oldalt a gyalogjárót és a szekérutat is aszfaltból készitteti meg. Előbb azonban felszólitják az érdekelt háztulajdonosokat, hogy hajlandók e nemcsak a járda, hanem a szekérut kiépitésének kölcségét aránylagosan hordozni. Ennek az eredményétől függ aztán, hogy az utcza végleges rodezése iránt utolagosan mikép fog a közgyülés határozni A Mikóház felől 65, a Bánffy-ház felől 45 czm. széles járdát terveznek.

— **Az agrár bank aláirási felhivása.** A mint értesülünk, az aláirási felhivás a Magyar agrár- és járadék-bank 4½%-os zálog leveleire 12 millió koronát névértékben holnap f. hó 19-ikén fog megjelenni.

— **Iparos ifjak tánczmulatsága.** A kolozsvári ipartestület ifjuságának önképző köre által julius 23-ára tervezett erdei kirándulása tekintettel a bizonytalan idő járásra elmarad és e helyett ugyancsak julius 23-án a Lövölde helyiségében tánczvigalmat rendez. A mulatság sikere érdekében a rendező bizottság mindent elkövet s felkérték ezenkivül a helyi tekintélyesebb iparokat a védnökség elfogadására, melyet a legnagyobb készséggel el is vállaltak. Czélszerü és kivánatos volna, hogy a kolozsvári józan és törekvő iparos ifjak mulatságát a többi iparos mesterek is támogassák. A vigalom az önképzőkör javára rendeztetik.

— **Emberölés Maros-Bogáton.** Egy Maros-Bogáton lakó iparos, a ki leginkább gazdasággal foglalkozott, cselédeit oly embertelen brutális bánásban részesitette, hogy e miatt csak ritkán kaphatott cselédet.

Mostanában azonban egy czigány cselédet kapott, kinek szintén kijutott gazdája vad természetének kitörése következményeiből.

Folyó hó 10-én ujabban s a szokottnál még keservesebben elverte egy vasvillával a czigányt gazdája, a czigány erre ugy elkeseredett, hogy feltette magában, a gazdáját megöli, elindult tehát a faluban s a mezőn lakó ismerőseitől elbucsuzott s elmondta, hogy azért bucsuzik el mindenkitől, mert a gazdáját megakarja ölni s ezt azért teszi, hogy többé soha ne verhessen meg senkit. Az emberek azt hitték, hogy a czigány bolondozik s kaczagtak fölötte. Ámde nem volt tréfa a dolog, mert a czigány késő este a mint hazament, egy kapát vett elő s az ablaka alatt álló gazdáját ugy vágta főbe, hogy az agyveleje menten kilocsesant s egy jajkiáltás nélkül terült el a földön, hol csak reggel találta meg családja, még életben van ugyan, de teljesen halálra váltan.

A czigány még azon éjjel átment Maros-Ludasra s önként jelentkezett a csendőrségnél.

— **A bélesi kirándulók.** A havasi zivatarok, fellegszakadások által megviselt s a funtinelli ünnepélyről visszatért társaság hazaérkezésének immár egy hete. A társaság egyetlen egy tagjánál sem okozott, még futólagos betegséget sem a nehéz ut s a zimankós időjárás. A 87 éves öreg alezredes, Horváth Ignácz, kinek jártányi ereje alig van, megifjulva, felfrissülve érezte magát, e kirándulás után.

Egy fiatal urnő, ki a kirándulással egybekötött ünnepélyen részt vett, vidékről a következő sorokban számol be az ut eredményéről egyik ismerősének:

„. . . Én is rendbe jöttem már, kalapom uj börbe öltözött, czipőm pedig a mulandóság törvényét örökölve, lomtárba került.

Egészségem azonban jó, abban kár nem esett, hála az égnek!

Csak iszonyu rest lettem; napokig nem voltam hasznavehető s az uramnak azzal feleltem, ha sétálni akart vinni, nem elég ozondus itt a levegő, mint *Bélesben.*

Nagyban bizonyitá mondatom az Ellenzék négy tárcza közleménye is.

S igy lön elhatározva a családi tanácsban, hogy ozondus fenyvesbe, Radna-Borberekbe kell mennem."

— **Uj kerékpáros kör.** A maros-ludasi E. K. E. kerékpáros kör a napokban megalakult. Elnök lett Demény Endre, titkár Alles Endre, pénztáros Horváthy Zoltán .Az uj kör első kirándulását a báznai fürdőre rendezte most szombaton.

— **A Petőfi-ház.** Wlassics Gyula vallás és közoktatásügyi miniszter a Petőfiház dolgában tegnag a következő leiraott intézte a székesfőváros tanácsához:

„Halhatatlan költőnk, Petőfi Sándor halálának félszázados fordulója alkalmából — mint a tekintetes tanács előtt is tudva van — felmerült a terv, hogy Petőfi-ház néven épület emeltessék, melyben Petőfinek és több nagy iróinknak ereklyéi őriztessenek. A terv kivitelében fáradó Petőfi-társaságnak a legnagyobb készséggel megigértem, hogy e szép gondolat megvalósitására irányuló törekvésekben magam is részt veendek. Első lépés gyanánt legyen szabad a tekintetes tanács figyelmét is különös nyomatékkal felhivnom e kegyeletes tervre, kérve, hogy a mennyiben a Petőfi-társaság a Petőfi-ház elhelyezése czéljából szükséges telek kijelölése és átengedése érdekében a tekintetes tanácshoz — a hazafias és kegyeletes mozgalmak mindig oly buzgó támogatójához — fordul, a terv létesülését szokott áldozatkészségével előmozditani sziveskedjék."

— **Sajtó hiba.** A kolozsvári iparosok általános szövetkezetéről szóló tegnap megjelent közlemény II. hasábjába sajtó hiba csuszott be. A hol a sajtó megnyeréséről van szó, Zatler Sándor elnök kijelenti, hogy erre a *fővárosi* lapokat is felkérik. E helyett sajtó hibából borászati lapokat szedtek.

— **Kirándulás a Kecskekőre.** Az EKE. alsófehérmegyei osztálya jul. 22-én kirándulást rendez a hegyaljai kecskekőre. Kirándulás Krákkóból jul. 22-én reggel 5 órakor. Részvételi dij hölgyeknek 2 frt 50 kr, férfiaknak 3 frt. Ez összegbe Krakkótól a Kecskeköig és vissza a fuvar és az étkezés dija van beleszámitva. Jelenkezhetni az EKE. titkári hivatalánál jul. 20 ig.

— **Állást keres** egy gépkezelő, ki két éven át volt kezelője a közuti vasut mozdonyainak. Felesége pedig házvezetőnői állást keres. Megkeresések Janka Péter czimre, Kövespad-utcza 43. szám alá küldendők.

— **A beteg mérnök** fölsegélésére ujabban adakoztak: Réhling Alajos épitészvezető 1 frt, M. M. Gyulafehérvár 1 frt. B. L. Kolozsvár 2 frt.

— **Szamosujvári tüzoltók ünnepe.** A Szamosujvári önkéntes tüzoltó-egylet a 4000 ik tüzőrség megtartása alkalmából Voith Miklós a Ferencz József rend lovagja és tiszteletbeli főparancsnok védnöksége alatt aug. 12-én ünnepélyt rendez. Az ünnepély sorrendje: 1. Délelőtt fél 9 órakor gyülekezés a városháza udvarán levő őrtanya felé. 2. 9 órakor az egylet tagjai az örm. kath. főegyházba mennek isteni tiszteletre. 3. Fél 11 órakor ünnepélyes diszközgyülés a városház tanácstermében. 4. Délután 1 órakor társas ebéd a Gönczy-kertben. Egy teriték ára 3 korona. Előjegyzéseket elfogad Orosz János egyleti segédtiszt. 5 Délután 5 órakor tánczmulatság a Gönczy-kertben. Belépti dij személyenként 1 korona. A jövedelem az egylet pénztára javára fordittatik. 6. Este 9 órakor a 4000-ik őrség felállitása az őrtanyán.

— **Czipészipari szakiskola.** A *nagyszebeni* államilag segélyezett bőr- és czipészipari szakiskolánál, melynek tanműhelye 8 különféle rendszerü varrógéppel, ezek közt egy gomblyuk-kivarrógép elektromos hajtóerővel, valamint a modern czipészetnek összes kisebb segédgépeivel van berendezve, a nem Nagy-Szebenben lakó czipészek és csizmadiák részére egy rendkivüli szaktanfolyam tartatik. A tanfolyam kezdődik augusztus 21-én és végződik szeptember 3-án. Az oktatás magyar és német nyelven naponként d. e. 8—12-ig és d. u. 2—6 óráig történik. Az oktatás teljesen ingyenes. A tanfolyam tantárgyai a következők: a mintarajzoláshoz szükséges mértani előismeretek, minta-rajzolás és szabás, lábtanulmányok, mértékvétel és anyagtan. A tanfolyam résztvevők részére ingyenes lakás és ágyról a szakiskola felügyelő-bizottsága gondoskodott. Mindazon segédek és mesterek, kik magukat a mesterségükben tökéletesiteni akarják, jelentkezzenek irásban vagy szóbelileg Schuster Márton igazgató, mint a felügyelő-bizottság elnökénél.

— **A váczi csata emlékünnepe.** Az 1849. julius 17-iki csata emlékére nagyszabásu ünnepet ült ma Vácz közönsége. Óriási tömegben zarándokol reggel a nép a Hétkápolna elé, a hol Agócs János apátkanonok gyászmisét tartott, a hős honvédekért. Mise után a honvédemléknél doktor Göndör Sándor városi főjegyző ünnepi beszéd et mondott, majd a Legény-egyesület dalárdája hazafias dalokat énekelt.

— **Pályázat honvéd bakkancs szállitásra.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara a nagyméltóságu Honvédelmi és Kereskedelmi Minister urak leiratai következtében értesiti az érdekelt iparosokat, hogy a m. kir. honvédség 1900 évi szükségletéből 10.000 pár bakancs és 10.000 pár könnyü czipő a hazai kisiparosok utján fog beszereztetni. A bakkancsok egységára páronként 4 frt 93 krban, a könnyü czipőké páronként 4 frt 22 krban van megállapitva. Pályázhatnak magánosok és alkalmi szövetkezetek. A m. kir. honvédelmi minister, hogy a pályázatot a kisiparosokra nézve annál könnyebbé tegye, a honvédségi lábbelik szállitásánál ezentul a szerződések kötésétől és az óvadék letételétől eltekint és a szállitást a kereskedelmi és iparkamara előtt kiállitandó bélyegtelen nyilatkozat ellenében engedi át. A bakkancsok 1900 márczius hó végéig a budapesti honvéd főruharaktárba beszállitandók. Az ajánlatok legkésőbb folyó évi augusztus hó 18-ig alólirt kamarához okvetlenül benyujtandók, a hol részletesebb felvilágositó adatokat és a feltételeket is megtekinthetni.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék" táviratai, telefon tudósitásai és sürgöny-levelei.)

Kormánybiztos Csongrádmegyében.

Szentes, julius 18.

A csongrádmegyei ellenzék legközelebb monstre küldöttséget szándékozik meneszteni Széll Kálmán miniszterelnökhöz, mint belügyminiszterhez, azon kéréssel, hogy a csongrádmegyei állapotok és állitólagos visszaélések megvizsgálására kormánybiztost küldjön ki.

Uj Kisfaludy szobor.

Budapest, julius 18.

Kisfaludy Károlynak a Muzeum kertben levő mellszobrát az idő nagyon megrongálta. A muzeum igazgatóságának felhivására a szobrot most több szobrász megvizsgálta s megállapitották, hogy a szobornak kőtalapzata annyira megrongálódott, hogy a helyett ujat kell csináltatni. A Kisfaludy társaság néhány tagja a nagy költő emlékére uj és nagyobb szabásu Kisfaludyt méltán megillető szobrot akar állittatni. Ez eszmét a Kisfaludy társaság ősszel kezdődő ülésein szóvá teszik s remélik, hogy az a nagyközönség soraiban is méltó támogatásra talál.

Fekete himlő Romániában.

Sinaia, julius 18.

Nagy veszedelemnek néz elébe Erdély lakossága.

Az ország határától alig pár órányira, **Romániában több helyen fekete himlő járvány ütött ki és iszonyu mértékben dühöng.**

Eddigelé legnagyobb mértékben **Sinaiában dühöng, mely Predeáltól, a magyar államvasut vég állomásától nem sokkal van távolabb, mint Kolozsvártól Apahida.**

Épen ezért félő, hogy a járványt rövid idő alatt behurczolják a közelfekvő Brassóba és Erdély többi városaiba.

Sinaiában különösen a katonaságban végzett iszonyu pusztitást. Eddig **150 katona esett fekete himlőbe, s legnagyobb részük meg is halt.**

A sinaiai őrséget visszarendelték Bukarestbe.

A román királyi pár, melynek Sinaia rendes nyári tartozkodó helye volt, nem megy nyaralni.

A közel levő Varoquban a pestis fellépését eddig titokban tartották.

A Sinaia közelében levő **Bajes fürdőhelyről a fürdő közönség mind eltávozott, mihelyt a pestis fellépéséről értesült** s most már az egész fürdő helyen egyetlen vendég nincs.

A közelfekvő helyeken a lakosság mindenütt a legnagyobb izgatottságban van.

Felhivjuk a magyar kormány figyelmét, hogy a legszigorubb intézkedéseket tegye meg, nehogy a járvány Erdélybe is behurczoltassék.

Eszterházy M. M. gr. beteg.

Karlsbad, jul. 18.

Eszterházy Miklós Móricz gróf veszedelmesen megbetegedett.

Hozzátartozói katasztrófától félnek s ezért feleségét beteg ágyához hivták táviratban.

Ugyancsak táviratilag hivták hozzá Bécsből egyik hires orvost.

Tüz az olajraktárban.

Budapest, julius 18.

Ma délután 1 órakor a nyugati pályaudvar **olajraktárában veszedelmes tüz ütött ki.**

A tüzőrség kivonult, az oltási munkálat foly, **mely alatt folytonos robbanások történnek a raktárban.**

Főszerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Sz. 1982—99 el. 652. 1—1

Árlejtési hirdetmény.

A kolozsvári kir. törvényszék, vizsgáló biróság és a Kolozsvárt székelő 2 kir. járásbiróság hivatalos helyiségeinek fütésére az 1900—1902. évekre szükséges, mintegy 1222 m³ tüzifa szállitásának biztositása czéljából **f. év szeptember 11-én d. e. 11 órakor** a kolozsvári kir. törvényszék elnöki irodájában (főtér Bánffy-palota 11. sz. szoba) árlejtés fog tartatni.

Az árlejtésnél résztvenni szándékozók 100 frtot készpénzben vagy óvadékképes papirban tartozuak az árlejtés megkezdése előtt biztositékul letenni. Zárt ajánlatok pedig szabályszerü bélyeggel ellátva lepecsételten a kir. törvényszék elnöki irodájában a fennt kitett határidőig fogadtatnak el.

Az árlejtési feltételek az elnöki irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A kir. trszék elnöke:
Br. Szentkereszty Zsigmond.

Sz. 1895—99. 653. 1—3

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán üresedésbe jött egeresi körorvosi állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhivom mindazon orvostudorokat, kik ezen évi 500 forint fizetés, 160 frt lakpénz és 200 frt utiátalánynyal javadalmazott állást elnyerni óhajtják, hogy kellőleg felszerelt folyamodványukat hozzám **1899 Julius 27-ig** annyival inkább adják be, — mivel a később beérkezett kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A körorvos beteglátogatási dija a községi szabályrendeletekben foglaltatnak s azok hivatalos helyiségemben a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A körorvos székhelye: Egeres; közegészségügyi köre: a nádasmenti járás 22 községe.

A választás határnapjául f. évi julius 30-ik napjának délelőtt 9 óráját tüztem ki Egeres községházánál.

A megválasztott körorvos tartozik állását f. évi Augusztus 1-én elfoglalni.

A nádasmenti járás főszolgabirójától.
Kolozsvárt, 1899 julius 17.

Toczauer Ödön
főszolgabiró.

A gyergyói járás főszolgabirójától.

Sz. 3333—1899. ki. 650. 2—3

Pályázati hirdetmény.

Csikmegyében a gyergyói járáshoz tartozó Gyó. Remete, Várhegy és Salamás községekből alakult 8200 lelket számláló egészségügyi körben a körorvosi állás Gyó Remete község székhelylyel üresedésben lévén, annak betöltésére ezennel pályázatot nyitok.

Az orvos évi fiz tése 800 frt. természetben kiszolgáltatandó lakással, továbbá a látogatási dijak váltsága évi 368 frttal s végül a fuvarváltság Várhegy és Salamás községek részéről évi 52 frttal.

Felhivom mindazon orvostudorokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják s 2 évi gyakorlatot kimutatni képesek, — hogy az oklevéllel, honossági és eddigi szolgálatot igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványaikat **folyó évi augusztus hó 25-ig** bezárólag hozzám adják be.

Gyergyó-Szt.-Miklós 1899. évi julius hó 11.

Nagy Tamás,
főszolgabiró.

A botfalusi czukorgyárnál,

az 1899 év répaátvételi idény tartamára több **répaátvevő** (mérlegmester) vétetik fel. Ajánlkozók felkéretnek, eddigi foglalkozásukat tanusitó bizonyitványuk másolataival felszerelt ajánlatukat **f. év junius 30-ig** beküldeni. Azok, kik ily minőségben már müködtek és a magyar, német és románnyelvet birják, — előnyben részesülnek. 654. 1—1.

Igen kedvező

feltételek mellett eladó **Nagy-utcza 86a sz. ház,** vasut közvetlen közelében, 6 egymásba járó szoba, konyha, kuglizó és más melléképülettel. Igen alkalmas vendéglőnek, kisebb szállodának. közelében sem vendéglő sem szálloda nincs, — esetleg hivatali helyiségnek is igen alkalmas.

Értekezhetni Nagy-utcza 77. szám. 632. 3—3.

TRENCSINTÉREN

visszavonhatatlanul utolsó hét

Csoda kutyák szinháza!

Uj müsor! 634. 6—6.

Kártyajátszó kutya.

Még nem létezett Kolozsvárt! Minden verseny kizárva! A világ legokosabb csoda kutyái. **CARO** a világ egyetlen kutyája, — mely **zongorázik.** Ezen csoda kutyák **irnak, olvasnak, számolnak.** Ismerik a **szineket, virágokat, erőmutatványokat** produkálnak. Szóval a világ legnagyobb csodája. **Előadás** naponta délután 4. 6. 8 órakor.

Uj! Először **A liliputi pincs** franczia

Számos látogatásért esedezik
Prechtl Hermán, tulajdonos.

1106—899. m. sz. 649 2—2

Hirdetmény.

Kolozsvár sz. kir. város törvh. közutjain, elhelyezendő 3 drb. kökilometer oszlop 118 drb. tölgyfa kilometer oszlop és 300 drb. tölgyfa kerékvető szállitásának biztositására **e hó 22-én d. e. 10 órakor**, a városi mérnöki hivatalban irásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Az 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatok, az irt időre a v. mérnöki hivatalhoz adandók be, a hol is a feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1899. julius hó 14-én.

Kolozsvár sz. kir. város mérnöki hivatala.

Értesités!

Arról értesültem, hogy három évtizeden át a legnagyobb közmegelégedésre működő és a legdisztingváltabb izlést is kielégitő butorraktárban és műhelyemben ügyeim rendezéséhez szükséges rövid szünetet többen, kenyérszerzésre irányuló roszindulatu koholmányokkal ama hiresztelésekre használták fel, hogy e **régi 30 éves működésem teréről végleg visszaléptem,** nyugalomba vonultam, dolgozni már teljesen képtelen vagyok, munkát többé fel sem vállalok. Minthogy kiváló izlésemről és pedans munkámról külföldön elismert nevemet megrontani másképen — pl. **versenymunkával** — nem voltak képesek, mindezt csak azért hiresztelték és hiresztelik ma is, hogy helybeli és vidéki régi vevőim, a kik mindenkor kizárólag engemet voltak kegyesek becses megrendelésükkel kitüntetni, üzletemből e szünet alatt elszokjanak.

Éppen ezért az igazságnak, előkelő vevőimnek és a magam önérzetének tartozom e **tendentiózus rágalmak dementálásával.** A mit sietek is tenni ama tisztelettelteljes kérés által, — hogy sziveskedjenek személyesen meggyőződni egy próbarendelés által az összes állitások ellenkezőjéről — mely alkalommal befog bizonyosodni, hogy képes vagyok pedanteria, pontosság, tisztaság, tartósság, izlés jutányosság tekintetében versenyezni a hazai és külföldi legelőkelőbb czégekkel éppen ugy, mint eddig, sőt nyugodt lelkiismerettel állithatom, hogy ezentul még sokkal inkább.

Azonban nehogy félreértessem. Nem dicsekvésképen teszem ezt az ajánlatot, hanem a félrevezetett nyilvánosság felvilágositásául.

Ezek után van szerencsém jól ismert czégemet ismét nagyrabecsült jóindulatukba ajánlani, különösen uj **berendezések, garniturák** kibővitése, bevonása, mindennemü **javitása, átalakitása,** vagy becserélése tekintetéből. Ugyszintén bátorkodom felhivni becses figyelmüket uj, vagy régi butorokat **„moly mentesitő“ preparatumomra,** melylyel több évi módositás után a legbiztosabb eredményt értem el.

Becses megrendelésüket kérve maradok kiváló tisztelettel

415. 18—* **Duchony János és fia.**

Sürgönyczim: **Bernáth gépraktár, Kolozsvárt.**

Telefon szám 412.

516. 18 0

DIÁNA-fürdő uszoda és zuhanyos

fürdőjei

Az ujonnan átalakitott — a sétatér elején levő s legkényelmesebben el átott Diána-fürdő uszodája, több vetkező kabinnal kibővitve s több különféle zuhannyal a t. cz. közönség élvezetére naponta nyitva áll, a nem uszók részére is a kis uszodában

Dijak. Saját ruhával: szabadon uszók egész nyáron 4 frt. egy hónapra 2 frt, uszni tanulók egész nyáron 8 frt, egy hónapra 3 frt 50 kr., egy egyszeri leczke 25 kr. Szabadon uszók fürdő ruhával egész éven 5 frt egy hónapra 2 frt 50 kr, uszni tanulók egész nyáron 9 frt. egy hónapra 4 frt, egy egyszeri leczke 30 kr. Egyszeri fürdés nőknek ruhával és zuhannyal 20 kr., ruha nélkül zuhannyal 15 kr., ruha és zuhany nélkül 10 kr, tanuló ifjuságnak ruha és zuhany nélkül 10 kr., ruhával zuhany nélkül 12 kr.

Az uszómesternek felszabaditás után fizetendő **1 frt.** Bérleti és egyes belépti jegyek csakis a pénztárnál válthatók

Mindenkinek meg van engedve, hogy a saját ruháját ha ználja, mely kivánatra az uszó mester által mérsékelt dij mellett őrizve és tisztitásra is elvállaltatik, ruhagondozásért az egész nyárra 50 kr. dij fizetendő

Az uszoda feletti felügyelet, az uszásban való oktatás szakértő uszómesterre van bizva, uszni tanulóknak bővebb utasitással szolgál az uszómester.

Az uszodai helyiségekbe kutyákat vinni nem szabad és a fürdésnél szappan nem használható.

Ezen intézet kedvező időjárás alkalmával mindennap nyitva leend, az uszoda naponta igénybe vehető:

Férfiak számára reggeltől 8 óráig és délelőtt fél 12 órától estig.
Nők számára reggel 8 órától fél 12 óráig.

612 4—4. **A Diána-fürdő igazgatósága.**

SOLYMOSY ÉS TÁRSA BETÉTI-TÁRSASÁG

Sürgönyczim: **Solymosy-gépgyár.** **gépgyár- és vasöntőde Kolozsvárt.** **Telephon 186.**

Készit legjutányosabb áron és legpontosabb kivitelben a mai legmodernebb igényeknek teljesen megfelelő: álló és fekvő **gőzgépeket** a legujabb és legkissebb káros térrel működő dugattyus vezérművel; gőz- és szijhajtásu **szivattyukat, sajtókat,**

teljes szeszgyári-, malom és téglagyári berendezéseket,

gőz-kazánokat, vizi-kerekeket- és **turbinákat;** valamint mindennemü **gazdasági gépeket,** u. m.: **cséplőgépet, járgányokat, rostákat, Trieureket, szecskavágókat** stb.

Különös figyelmébe ajánljuk ugy a t. gazdáknak, mint kereskedőknek **nagyban** gyártott

ekéinket,

különböző gazdasági, kereskedelmi és épüet **öntvényeinket,** u. m.: **oszlopokat, csigalépcsőket** stb. stb.

Mindennemü gépek és géprészek **javitását** a legjutányosabb áron és teljes megelégedésre eszközöljük.

Összes általunk szállitott munkánkért legmesszebb menő **jótállást** vállalunk el. 151. 27—*

Tervezett 1 és költségvetéssel készséggel szolgálunk.

Szives pártfogásukat kéri

SOLYMOSY és TÁRSA betéti-társaság.

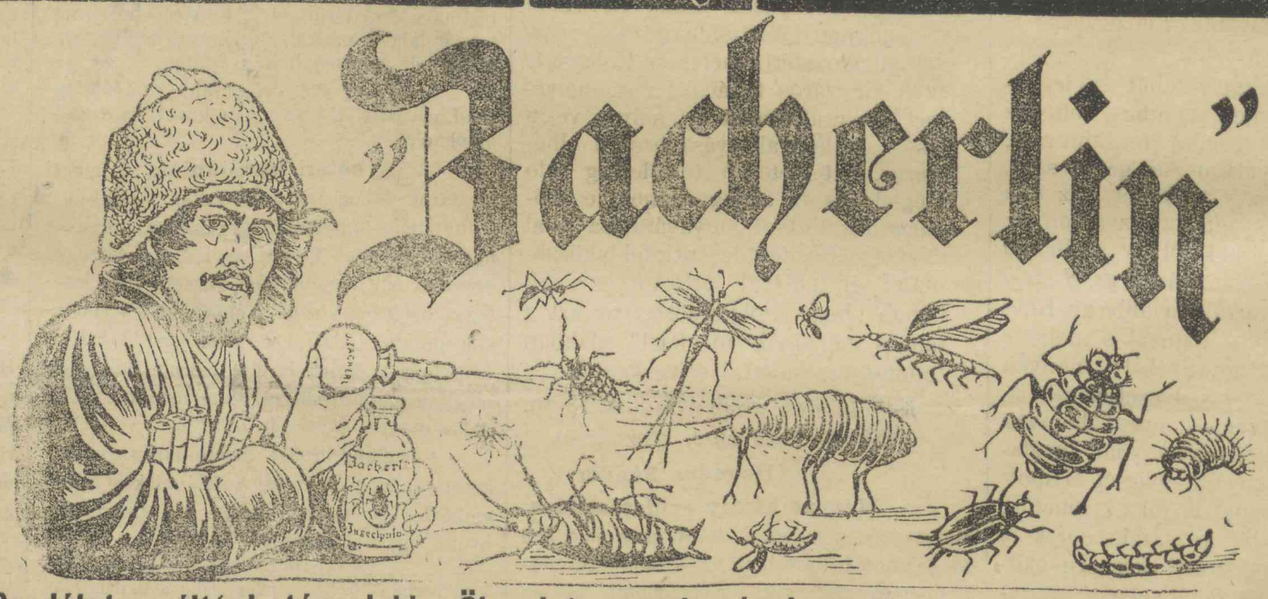

Csodálatraméltó hatással bir. Öl, mint semmi más hasonló szer mindenféle rovart,

s ép azért az egész világon mint páratlan, dicsértetik s kerestetik. — Ismertető jelei: **1. A lepecsételt palaczk. 2. „Zacherl“ név.**

Kolozsvártt a következő füszer- és vegyeskereskedő uraknál kaphatók:

Adler Sámuel, Barcsay Manó, Boskovics József, Bréver János, Burger Frigyes, Csorba György, Diamantstein Bernát, Flóra Gyula, Gergely Ferencz, Haraszthy Jenő, Havas Ármin, Hirschfeld Sándor, Jeney Lajos, Kónya Sándor, Kováts P. fiai, Marusán Bogdán, Moldován József, Papp Ernő, Papp Kristóf, Papp László, if. Pere István, Popp Antal, Segesváry és társa, Somlyay László, Szele Márton, Temesvári Károly, Weress László, Wertheimer Vilmos, Wolff J. gyógysz., Zsilinszky Antal, Schweiger Ferd., Supka László, Tóth István

B.-Hunyadon: Beke J.-né

Marosujvártt: Mendel Izidor, Virág Tamás.

Rákosd: Schilling S.

Szamosujvártt: Flórián Jakab, Zabulik Jenő

Tordán: Bernárd Antal, Fodor Domokos, Eszenyi J., Kovrig János, Mike Márton, Polonyi Sándor, Schuster György, Veits Sám. és fia

Erzsébetváros on: Mühlsteffen G.

471. 8—12.

továbbá minden nagyobb kereskedésben vannak raktáron ott, a hol a „ZACHERLIN“ plakátok kifüggesztve vannak.

Ny. Magyary Mihály nyomdájában Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.